

nesoucích se k tomu, by ceny, vyhnané do výše vlivem mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, doznaly opět žádoucího poklesu. Také ten, kdo za předmět potřeby, jím samým bez jakéhokoli důvodu lacino získaný, požaduje nebo si poskytnouti dá daleko vyšší cenu běžnou, žádá nebo přijímá cenu zřejmě přemrštěnou, a jedná takto u využitkování oněch běžných cen, vytvořených válkou, využívá zároveň mimořádných poměrů vyvolaných válkou. Kdyby podobné jednání mělo býti beztrestně trpěno, nenabyl by nikdy účinnosti jeden z důležitých činitelů, které jsou s to přivoditi postupné klesání cen, válkou do výše vyhnaných. Rozsudek zjišťuje, že obžalovanému vzešly vedle vlastního nákupního nákladu další výlohy pouze živěním krávy po 7 dní ve výši nejméně 500 K tak, že rozdíl mezi jeho nabývacími náklady včetně výloh živěním a cenou jím požadovanou činil asi 1900 K neb o něco méně, což nasvědčuje tomu, že cena, kterou obžalovaný za krávu požadoval, byla cenou zřejmě přemrštěnou.

Čís. 565.

Pokud jest trestným manžel, odděleně žijící, jenž přisvojil si proti vůli manželky plodiny z jejího pole.

(Rozh. ze dne 10. října 1921, Kr II 57/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnickou stížností obžalovaného Ondřeje W. do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 15. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 174 IIa) a 175 II a) tr. zák.

Důvody:

Napadeným rozsudkem byl stěžovatel uznán vinným, že odcizil ve společnosti spoluzloděje na poli Anny C-ové brambory v ceně 125 K; dle rozhodovacích důvodů byl spoluzlodějem František C., manžel Anny C-ové; manželé žijí již asi rok odděleně. Zmatečnická stížnost uvádí, že § 1238 obč. zák. stanoví, dokud manželka neprojevila odporu, právní domněnku, že manželka svěřila manželovi správu svého volného majetku; dle § 1239 obč. zák. jest manžel práv pouze z kmenového statku nebo kapitálu, není však povinen skládati účty o užitcích, které bral po dobu správy, nebylo-li vyúčtování výslovně vymíněno; naopak pokládá se za to, že jest účet spraven až do dne, kdy správa se končí; bylo prý tedy na soudu, aby byl zjistil, zdali Anna C-ová odporovala správě svého majetku manželem Františkem C-em, a zdali si vymínila, že František C. podá účet o užitcích jejího majetku; neprojevila-li Anna C-ová odporu a nevymínila-li si súčtování, byl by prý býval František C., kdyžtž okolnost, že s manželkou nežije, je bezvýznamna, oprávněn, aby si přisvojil brambory, pročtž by pak ani súčasťnění se stěžovatelovo na jich odejmutí nebylo krádeží. Mělo prý se též výslovně zjistiti, nebyla-li mezi manželé C-ovými ujednána smlouva manželská (smlouva, kterou upravili manželé vzájemně své majetkové poměry); všeobecné prohlášení Anny C-ové v tom směru nestačí, neboť dle zkušeností panuje prý v těchto věcech mezi venkovským obyvatelstvem nápadná neznalost významu a dosahu

takových smluv. Těmito vývody hledí stížnost dokázati, že jde v této trestní věci o t. zv. putativní delikt, dovozujíc, že František C., byť by stěžovatel dle zjištění nalézacího soudu nejednal v předpokladu, že pole jest majetkem Františka C-a, nebo že Anna C-ová svolila, aby si František C. brambory vzal, měl právo, brambory vykopati a že brambory oddělením od orné půdy se staly majetkem Františka C-a a že i pro spollečníka Františka C-a, to jest stěžovatele, nebyly věci cizí. Vývody jsou mylny. Ustanovení § 1238 obč. zák. neobsahuje domněnky, že manžel jmění manželčino spravuje, nýbrž domněnku, že mu manželka správu svěřila; předpokládá se tedy zřejmě pro užití této domněnky, že manžel ve správu jmění manželčina se uvázal a jmění manželčino skutečně spravuje. Pojem správy nevyčerpává však pouhé brání důchodů, užitků, a výtěžků věci spravované, nýbrž činnost správce jest činností pokračující po delší dobu a záležející v tom, že správce zajišťuje věc spravovanou (kmenové jmění, kapitál) tak, aby nebrala újmy, že koná všechny práce a přípravy, kterých je třeba, aby bylo docíleno užitků, že na příklad obdělává spravované polnosti, pečuje o zdárný vývoj podmínek výtěžků a že včas sklízí užitek, zkrátka v tom, že správce předsebere vše nebo se stará o vše, čeho je zapotřebí dle zásad řádného pečlivého hospodářství jak za účelem zachování věci samé (kmenového jmění nebo kapitálu), tak za účelem docílení co největších užitků. Že by se byl uvázal František C. v tomto smyslu ve správu jmění, zejména polností své manželky a že by byl spravoval v tomto smyslu v době činu, o něž jde, jmění manželčino, pokud se týče pole, o které se jedná, stížnost ani netvrdí, a ani stěžovatel netvrdil při hlavním přelíčení, nehledíc ani k tomu, že rozhodovací důvody poukazují k udání Anny C-ové, že nepřísluší Františku C-ovi nižádná práva k jejímu jmění. Ježto tu není předpokladu, že František C. jmění manželčino spravoval, jsou okolnosti, jejichž nezjišťování stížnost vytýká, pro posouzení trestnosti činu, o něž jde, úplně bezvýznamné, a jsou závěry, které stížnost z nich dovozuje, nemístné. O t. zv. putativním deliktu nelze v této věci mluvit. Právem proto nalézací soud okolností těch nezjistil, a právem uznal stěžovatele vinným, když neuvěřil jeho obhajobě a tím zjistil, že stěžovatel si byl vědom toho, že pole není majetkem Františka C-a a že Anna C-ová nesvolila k odnětí bramborů. Bezdůvodnou jest i výtka shora posléze uvedená; nezdálo-li se stěžovateli dostatečným všeobecné prohlášení svědkyně Anny C-ové, bylo na něm, by se byl vheednými návrhy domáhal přesnějšího zjištění, čehož však neučinil.

Čís. 566.

Jest právem každého občana, by zadržel osobu podezřelou z trestného činu.

Ustanovením § 98 tr. zák. jsou chráněna pouze jednání neb opomenutí právně závazná. Sem náleží zadržení osoby podezřelé z trestného činu.

(Rozh. ze dne 10. října 1921, Kr II 232/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Josefa a Jana S-ových do rozsudku kraj-